

Täysistunto

Torstai 12.5.2016 klo 15.59—17.19

3. Lakialoite laiksi tuloverolain 127 a §:n muuttamiseksi

Lakialoite LA 21/2016 vp Tytti Tuppurainen sd

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu

17.00 **Tytti Tuppurainen sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on käsitellyssä lakialoitteeni laiksi tuloverolain 127 a §:n muuttamiseksi, jossa on kysymys kotitalousvähennyksen kehittämisestä. Voimassa olevan tuloverolain asianomaisen pykälän perusteella verovelvollinen voi vähentää kotitalouden siivous- ja hoivapalveluista sekä käyttämässään asunnossa tai vapaa-ajan asunnossa kunnossapidosta tai perusparannustoista aiheutuneita kustannuksia. Tämän kotitalousvähennyksen enimmäismäärä on tällä hetkellä 2 400 euroa vuodessa. Verohallinnon vuotta 2014 kuvaavien tilastojen perusteella kotitalousvähennystä käytti noin 383 000 henkilöä ja vähennysten kokonaismäärä oli 364 miljoonaa euroa. Keskimääräinen kotitalousvähennys oli näin ollen noin 950 euroa vuodessa.

Asuntojen kunnossapidosta tai perusparannustyöstä aiheutuneiden kustannusten osuus kotitalousvähennyksestä on koko vähennysjärjestelmän voimassa ollessa ollut huomattavan suuri. Tätä niin sanotun remonttivähennyksen käyttöä on monesta syystä perusteltu pitää myönteisenä seikkana. Tärkeä remonttivähennyksen käyttöä tukeva näkökohta on sen vaikutus kansallisvarallisuuteen: asuinrakennukset ovat suurin yksittäinen erä kansallisvarallisuudessamme. Vaikkakin päävastuu asuntovarallisuuden ylläpidosta kuuluu tietenkin omistajille, on verotuki yhteiskunnan kokonaisedun mukainen. Monet asunnonomistajat lykkäävät tarpeellisia kunnostustöitä aiheuttaen näin korjausvelkaa ja myöhemmin vain kasvavia kustannuksia. Remonttivähennys ei myöskään siirry merkittävässä määrin rakennusalan palkkoihin ja muihin kustannuksiin, sillä asuntojen peruskorjaus on kuitenkin vain pienekkö osa alan toiminnasta. Tuki menee siis sinne, minne kuuluukin.

Remonttivähennyksen käyttö jakautuu muuta kotitalousvähennystä tasaisemmin eri tuloluokkiin. Esimerkiksi siivouspalveluita ostavat useimmin hyvätuloisimmat kotitaloudet, mutta remontteja teetetään ulkoisella työllä oikeastaan kaikissa tuloluokissa. Vähennyksen kautta annettava tuki ei kuitenkaan mene tasaisesti asumismuotojen mukaan. Kotitaloudet, joiden hallitsemat omistusasunnot ovat omakotitaloissa, voivat käyttää kotitalousvähennyksen täysimääräisesti. Sitä vastoin ne asuntonsa omistavat kotitaloudet, jotka asuvat asunto-osakeyhtiössä, voivat käyttää vähennystä vain siltä osin kuin on kyse asuntojen niin sanotuista sisäremonteista. Asunto-osakeyhtiöiden asuinrakennuksiin tekemät perus-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 51/2016 vp

parannus- ja kunnostustyöt jäävät näin ollen vähennyksen ulkopuolelle. Erottelu vaikuttaa erityisen sattumanvaraiselta, kun otetaan huomioon vähennyksen käyttömahdollisuus vapaa-ajan asunnossa. Mökkiremonttiin tukea saa, mutta oman asuintalon kunnossapitoon ei.

Näinpä siis tuloveron asianomaista pykälää tulisi muuttaa siten, että myös asunto-osakeyhtiön perusparannuskustannuksia voitaisiin helpottaa ulottamalla tuki myös asunto-osakeyhtiökustannuksiin. Tämän lain olisi syytä astua voimaan mahdollisimman pian, jo mielellään kuluvan kalenterivuoden aikana. Tätä erinomaista asiaa on pitänyt esillä jo edustaja Pia Viitanen toimiessaan asuntonministerinä. Tuo asia ei tuolloin edennyt juuri tässä kuvaamassani muodossa, eteni kuitenkin, mutta nyt tämä olisi varmaankin aika saattaa tuloverolakiin näillä edellä kuvaamillani perusteluilla.

17.04 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Tähän edustaja Tuppuraisen lakialoitteeseen sisältyy vahva oikeudenmukaisuuslataus, ja tämä asia on ollut vuosien varrella monta kertaa esillä myöskin eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaostossa. Se ei kuitenkaan ole oikeastaan edes selvitysasteelle kunnolla koskaan edennyt, ja syynä lienee aika paljon myöskin se, että tällä olisi fiskaalisesti aika isot kustannukset. Tämän on aina selitetty kaatuvan siihen muodolliseen seikkaan, että pitäisi tehdä sitten yhtiöjärjestykseen muutos, että joku kustannus on suoraan osakkaiden vastuulla eikä asunto-osakeyhtiön vastuulla, ja silloin kotitalousvähennys olisi mahdollinen.

Toivon tälle edustaja Tuppuraisen lakialoitteelle mahdollisimman hyvää menestystä valtiovarainvaliokunnan käsittelyssä.

17.05 Pia Viitanen sd: Arvoisa herra puhemies! Tämä aloitteessa esitetty idea siitä, että kotitalousvähennys ulottuisi myös kerrostaloihin ja kerrostaloasujiin näissä peruskorjausasioissa, on mielestäni erittäin hyvä ja sen arvoinen, että sitä edistetään, puhemies.

Kuten edustaja Tuppurainen tuossa mainitsi, viime kaudellahan siitä julkisesti aloin keskustella, mutta silloin meillä korvaavana toimenä, kun ei tähän menty, tuli peruskorjausten edistäminen Valtion asuntorahasto ARAn kautta, jolloin suhdanneluonteisesti 155 miljoonaa pistettiin mielestäni oikein esimerkiksi kerrostalojen peruskorjauksiin lähiöissä. Me tiedämme, että meillä on tässä kansallisuusmaisuuksiamme valtava korjausvelka, ja siksi tämä on viisasta ja järkevää sekä suhdannetilanteen vuoksi että myös inhimillisesti. Koti ja asuminen, kunnossa oleva koti, ovat tärkeitä asioita, ja siksi niitä kannattaa edistää.

Tiedän, että tästä on ollut jo vuosia puheita. Tiedän, että usein on sanottu, että tämä on niin vaikea malli, mikä pitäisi luoda, että tämä olisi mahdollinen. Tiedän myös samaan aikaan, että esimerkiksi Kiinteistöliitolla on tästä tehtyjä laskelmia ja aivan selkeitä toteutettavissa olevia malleja myös. Siksi toivon, että nyt tästä voitaisiin ottaa koppia ja selvittää tämä mahdollisuus ja viedä tätä eteenpäin, koska tämä aika jos mikä olisi hyvä käyttää myös peruskorjaamisen tukemiseen, tämän korjausvelan, valtavan korjausvelan, umpeenkuromiseen. Ja erityisesti kun puhumme toivottavasti vielä nytkin siitä lähiöiden kehittämisestä, niin myös tämä olisi hyvin tärkeää. Tietenkin on niin, että myös oikeudenmukaisuusseikat puoltaisivat tätä. Jos asut pientalossa, hyvä niin, voit silloin käyttää tätä kotitalousvähennystä, mutta jos asut kerrostalossa, niin käytännössä isoihin peruskorjauksiin ei pysty käyttämään vastaavalla tavalla kotitalousvähennystä. Siksi esimerkiksi jatkumona sille, että viime kaudella tuimme (Puhemies koputtaa) suhdanneluonteisesti ARAn kautta peruskorjausta, voisi olla hyvin perusteltua viedä sitten tätä mallia eteenpäin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 51/2016 vp

17.08 **Antti Kurvinen kesk:** Arvoisa herra puhemies! Oikeastaan jatkan siitä, mihin edellinen puhuja jäi.

Varmasti suhdannepoliittisesti olisi oikein hyvä, jos me saisimme myös sitten asunto-osakeyhtiöissä niitä välttämättömiä korjaustoimenpiteitä liikkeelle. Aloite on vakava ja erittäin hyvin laadittu, ja siitä kiitoksia sen allekirjoittajalle.

Valtaosa suomalaisista asuu erilaisissa asunto-osakeyhtiöissä, ja tämä on sillä tavalla iso ja merkittävä seikka, koskettaa monia kansalaisia. Monessa yhtiössä, kun ajatellaan, milloin meillä on rakennettu merkittävä määrä asuntotuotantoa, on isot remontit, isot perusparannukset edessä. Monessa taloyhtiössä asuu hyvinkin iäkkäitä ihmisiä, ja tämä voisi olla yksi tapa, mitenkä heidän tilannettaan voisi helpottaa. Siellä asunto-osakeyhtiössä voi olla iso remontti, joka iäkkään ihmisen oman varallisuuden ja kansallisvarallisuuden kannalta olisi tarpeellinen, ja se voi tuntua jopa liian pelottavalta. Kotitalousvähennys on ollut sellainen suomalainen menestystarina. Sillä on kyllä varmasti harmaata taloutta vähennetty paljon enemmän kuin yhdelläkään Verohallinnon kuittitarkastajalla.

Mutta oikeastaan ajatteluni liikkui vähän samaan suuntaan kuin edustaja Kivirannalla, että mikähän tämän fiskaalinen vaikutus valtiontalouteen olisi. Se olisi mielenkiintoista kuulla, että minkälainen hintalappu tälle keskeiselle, mielenkiintoiselle uudistukselle olisi.

17.09 **Hanna Sarkkinen vas:** Arvoisa puhemies! Tämä edustaja Tuppuraisen lakialoite on tervetullut, sillä eriarvoisuus omakoti-, kerros- ja rivitaloasujien välillä on valitettavasti tosiasia, liittyen tähän kotitalousvähennykseen ja sen käytön ehtoihin. Tietysti tiukassa taloustilanteessa pitää olla tarkkana sen suhteen, millä tavalla ja kuinka paljon tällaisia vero- ja vähennyksiä, jotka kuitenkin suuntautuvat sinne yhteiskunnan keskiluokkaan ja varakaampaan väestöön, sinne laitetaan. Mutta toisaalta, jos voidaan tietää, että tällä saataisiin liikkeelle tarpeellisia remontteja ja sitä kautta luotua uutta työtä ja kasvua ja saataisiin tehtyä nämä tarpeelliset remontit, niin sillä olisi sitten toisaalta positiivisia talousvaikutuksia. Ja toisaalta, jos harmaata taloutta pystyttäisiin tällä kitkemään, niin se olisi myös erittäin positiivista.

Ongelmanahan on se, että kerros- ja rivitaloasujat eivät tällä hetkellä saa useimpiin remontteihin kotitalousvähennystä lainkaan. Erityisesti kaikista tarpeellisimmat remontit ovat ne perusparannukset, joihin ei kotitalousvähennystä saa, ja se voi valitettavasti aiheuttaa sen, että näitä remontteja tarpeettomasti lykätään ja sitä kautta meidän kansallisvarallisuus menee vielä huonompaan kuntoon.

Nyt olisi oikea aika tukea ja käynnistää kerrostaloyhtiöiden tarpeellisia remontteja. Tein itse viime vuonna hieman vastaavan lakialoitteen siitä, että kotitalousvähennys laajennettaisiin koskemaan kerros- ja rivitaloyhtiöiden energiatehokkuusremontteja. Sillä voitaisiin sitten tätä taloyhtiöissä olevaa suurta energiatehokkuuspotentiaalia saada käyttöön ja voitaisiin tällaisten hajautettujen energiatehokkuus- ja energiantuotantoratkaisujen rakentamista rivi- ja kerrostaloyhtiöihin tukea.

17.11 **Katja Taimela sd:** Arvoisa herra puhemies! Tämä edustajakollega Tuppuraisen lakialoite esittää todellakin sitä, että kotitalousvähennystä voisi käyttää myös asunto-osakeyhtiön kustannuksiin, niihin tärkeisiin perusparannus- ja kunnossapitotöihin, jotka takaavat yleensä rakennukselle lisää terveitä vuosia ja säilyttävät tai lisäävät myös tietysti asunnon arvoa. Ajatus kotitalousvähennyksen laajentamisesta edustajakollegan osoittamalla tavalla olisi varmasti tervetullut, mutta tuo mieleen myös muutamia kysymyksiä, jot-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 51/2016 vp

ka ovat lähinnä tulleet esiin kansalaisten yhteydenotoissa, kun kotitalousvähennyksestä on keskusteltu.

Ensinnäkin omistusasumista tuetaan jo tällä hetkellä eri tavoin samalla, kun meillä on osalla alueistamme huutava pula edullisista vuokra-asunnoista. Toisekseen, saisiko tämä muutos tekemään sellaisia remontteja asunto-osakeyhtiöissä, joita nyt on jostain syystä siirretty, ja kuinka paljon? Sitten mitä tulee tähän olemassa olevaan tilanteeseen, jos mietti esimerkiksi siivouspalveluita, niihin kotitalousvähennystä käyttävät lähinnä hyvätuloisimmat taloudet. Koen, että mahdollisiin asunto-osakeyhtiöremontteihin osallistuvat tasa-arvoisemmin myös pienituloisimmat ja keskituloisimmat taloudet.

Sitten vielä yksi tärkeä palaute, joka on tullut kentältä: Jos ja kun toivottavasti kotitalousvähennystä ollaan valmiita jatkossa eri hallituksissa ja myös tässä olemassa olevassa hallituksessa kehittämään, niin tähän kotitalousvähennykseen liittyy myös tasa-arvoisuusongelma. Meillä on paljon yksin eläviä ihmisiä, osa omasta tahdosta, osa ei. Jos taloudessa asuu yksin, kotitalousvähennystä on mahdollisuus saada puolet siitä, mitä pariskunnat voivat saada.

Kaiken kaikkiaan tämän aloitteen tahtotila on vahvasti selvittämisen arvoinen, ja tämä on myös sentyyppinen aloite, että tässä ei varmasti ole minkäänlaisia oppositio—hallitus-rintamia, vaan on kansalaisten etu, että päästään oikeudenmukaisiin käytäntöihin.

17.13 Olavi Ala-Nissilä kesk: Arvoisa herra puhemies! Todella kotitalousvähennyksen tarkoituksena on edistää työllisyyttä ja helpottaa ihmisten arkea ja myöskin hillitä harmaata taloutta. Mitä tulee muihin kiinteistöihin, rivitaloihin ja kerrostaloihin, niin ARA tässä vielä muutama vuosi sitten tuki kuntoarvioita 50 prosenttia. Nyt se on lopetettu, ja näitä arvioita ei juuri tehdä. Toinen seikka on, että jos me haluamme täsmälleen kohdistaa valtion tukea kerrostaloremontteihin, meillä on käytettävissä myöskin korjausavustukset. Tässähän varmaan olisi paikallaan tehdä vähän laajempi selvitys siitä, mikä olisi tehokkain tapa edistää tasapainoisesti sekä omakotiasumisen että sitten rivi- ja kerrostalokotien korjausta.

17.14 Tytti Tuppurainen sd: Arvoisa puhemies! Kun meillä on käytössä tämä kotitalousvähennysjärjestelmä, niin sen muuttaminen entistä tasapuolisemmaksi, asumismuotojen pistäminen samalle viivalle, on ihan perusteltua ja harkinnan arvoista, niin kuin tässä kollegat ovat tukea antaneet. Ei oikein järkeenkäypää perustelua sille ole, että asunto-osakeyhtiön osakkaat olisivat eri viivalla kuin omakotiasujat.

Tässä on näitä ihan käytännön oikeudenmukaisuusnäkökulmia, jotka myöskin nousivat keskustelussa esiin: taloyhtiöille hyvin hintava linjasaneeraus saattaa johtaa siihen, että kuukausieläke pienituloisella eläkkeensaajalla menee lähes kokonaan yhtiövastikkeeseen ja ihmiset kokevat, että he joutuvat muuttamaan omasta kodistaan — tai käytännössä jopa joutuvat muuttamaan omasta kodistaan. Kaikki ne toimet, jotka tähtäävät siihen, että nämä remonttien kustannukset jakautuvat oikeudenmukaisemmin, ovat perusteltuja, ja kiitän edustaja Viitasta siitä, mitä hän edellisellä kaudella ministerinä toimiessaan tämän asian hyväksi teki.

On selvää, että useita vaikutuksia on vielä arvioitava, ei vähiten näitä fiskaalivaikutuksia, jotka myöskin nousivat täällä esiin. Mutta toivon, että nämä näkökulmat asian jatkokäsittelyssä valtiovarainvaliokunnassa otetaan huomioon.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 51/2016 vp

17.15 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Tässä edustaja Tuppuraisen lakialoitteessa on esitetty kotitalousvähennyksen käyttöalan laajentamista, ja kuten myös tässä lakialoitteessa on todettu, kotitalousvähennyksen vaikutus asuntovarallisuuden arvon säilyttämisessä on kieltämättä hyvin merkittävä, ja samalla se edesauttaa kotimaista työllisyyttä ja osataan vähentäneen myös harmaan työvoiman käytön houkuttelevuutta.

Nämä ovat hyviä perusteluja sille, että kotitalousvähennyksen käyttöalan laajentamista voitaisiin, ja tulisikin, harkita avoimin mielin, ja sekä tässä lakialoitteessa että sen tiimoilta käydyssä keskustelussa on jo esitetty monia varteenotettavia kehitysehdotuksia, mikä on hyvä asia.

Nykyäänkin kotitalousvähennys voidaan myöntää muun muassa henkilölle, joka teettää kunnossapito- tai perusparannustöitä omaan tai vanhempiansa tai isovanhempiansa käytössä olevaan asuntoon tai vapaa-ajan asuntoon, mutta asunto tai vapaa-ajan asunto ei saa kuitenkaan olla vain lasten tai lastenlasten käytössä. Eli vanhemmat tai isovanhemmat eivät saa kotitalousvähennystä lasten tai lastenlasten asuntoon teettämästään remontista. Kotitalousvähennys voidaan siis myöntää ylenevässä polvessa mutta ei alenevassa, ja voitaisiin olla loogista ja harkinnan arvoista, että kotitalousvähennys myönnettäisiin jatkossa myös lasten asuntoon teetetyistä remonteista.

17.17 Pia Viitanen sd: Niin, oikeastaan, herra puhemies, käytän nyt tilaisuutta hyväksi, koska tässä puhutaan niin tärkeästä aiheesta: siitä, miten me saamme tämän valtavan korjausvelan ihmisten kodeissa kurottua umpeen. Haluan myös muutaman sanan sanoa yleisemmin siitä, kuinka tärkeää on tässäkin mielessä lähiöiden kehittäminen.

Edustaja Olavi Ala-Nissilä aivan oikein tuossa omassa puheenvuorossaan puhui, että pitää selvittää, millä tavalla voimme parhaiten tukea tätä peruskorjausta. Meillä on tällä hetkellä olemassa esimerkiksi sellainen paperi, jonka on tehnyt niin sanottu remonttiryhmä ja jossa on useita erilaisia toimenpiteitä, miten voidaan edistää sitä, että kodit tulevat remontoituiksi ja perusparannetuiksi aikanaan. Osa näistä toimenpiteistä saatettiin alkuun ja voimaan jo viime kaudella, mutta siellä on varmasti kosolti ideoita, joita kannattaa jatkossakin tutkia ja edistää. Yksi iso kysymys tietenkin on sitten se, miten näiden erilaisten pienempien asioiden ohella tätä valtion tukea perusparantamiselle, oli se sitten ARAn kautta tai kotitalousvähennyksen kautta tai muuta, halutaan mitoittaa ja esimerkiksi tässä suhdanetilanteessa hyväksi käyttää.

Mutta kaiken kaikkiaan halusin, puhemies, vielä kerran muistuttaa, että kokonaisvaltainen lähiöiden kehittäminen, mihin myös tämä peruskorjaus kuuluu, on erittäin tärkeää, ja toivon, että sitä pidetään vahvasti esillä.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.